

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XXVII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

*«СУЧАСНА НАУКА У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»*

Тези доповідей

Частина 2

02 березня 2020 р.

Полтава

2020

УДК 0.82

ББК 94.3

Сучасна наука у контексті євроінтеграційних процесів: XXVII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Полтава, 02 березня 2020 р. – Ч. 2. – Дніпро: ГО «НОК», 2020 – 56 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XXVII міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Сучасна наука у контексті євроінтеграційних процесів». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Бібліографічний опис матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції зареєстровано в міжнародній наукометричній базі «*Google Scholar*».

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Сасовська О. В. Теоретико-методологічні аспекти дослідження феномену інтернет-адикції.....	5
---	---

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Карпенко М. С. Роль казки у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.....	9
Старченко Ю. А. Фахова передвища освіта: виклики часу.....	12
Тsepkalo O. V. To the question of methods of teaching english reading to engineering students.....	17
Тsepkalo O. V. Didactic features of mobile technologies in foreign language instruction.....	19
Тsepkalo O. V. Implementation of mobile technologies in education.....	22
Шевцова А. А. Використання мультимедійних презентацій як сучасного засобу навчання у процесі викладання дисципліни «Гроші і кредит».....	24
Shyba A. V. Teaching Lithuanian as a second language: sociocultural aspect.....	30

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Греб Н. В. «Брексит»: уроки для України.....	35
---	----

МЕДИЧНІ НАУКИ

Труфен Л. І. Сучасні уявлення про роль змін біохімічних процесів обміну холестерину у розвитку атеросклерозу як фактора ризику ішемічної хвороби серця.....	41
--	----

ЖУРНАЛІСТИКА

Доценко М. В., Кирницька Н. С. Специфіка висвітлення теми секс-бізнесу в медіа.....	46
Костюченко О. М., Годунок З. В. Рекламний дискурс у системі соціальних комунікацій.....	50

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ

Сасовська О. В.,

аспірант кафедри вікової та педагогічної психології

Східноєвропейський національний

університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Постановка проблеми та її значення. Науково-технічний прогрес вносить неминучі зміни в соціокультурне життя особистості. Аналіз сучасної науково-психологічної літератури дає змогу констатувати, що проблема виникнення залежності від Інтернет-мережі сьогодні є найбільш актуальною та важко вирішуваною проблемою, яка постала перед сучасним суспільством. Сучасні інформаційні технології та мережа Інтернет є важливими та невід’ємними складовими повсякденного сучасного життя людини. У процесі взаємодії людини та інтернет-мережею виникає низка проблем, найактуальнішою з яких є проблема дослідження поняття інтернет-залежності та впливу даного феномену на особистісну сферу людини.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні феномену інтернет-адикції. Мета поставила перед собою завдання аналізу проведених теоретичних досліджень феномену інтернет-залежності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи феномену інтернет-залежності представлені у роботах багатьох науковців, зокрема, поняття інтрнет-залежність досліджували А. Войскунський, І. Голдберг, Н. Іванова, Л. Куликова, А.

Жичкіна; дослідження особливостей психічних станів людини під час надмірного використання комп'ютерних технологій були представлені у працях І. Белавіної, Дж. Грохола, І. Тютюнника; аналіз впливу Інтернет-мережі на особистість вивчали А. Засекін, І. Лещук, А. Лучинкіна, М. Назар, Л. Найдьонова та інші.

Виклад основного матеріалу. Феномен «інтернет-залежність» досліджують представників багатьох професій. Про цю залежність вказують психологи, педагоги, терапевти, журналісти тощо. Вчені, які вивчають інформаційні технології стверджують, що інтернет-адикція є негативним явищем, яке виникло при проникненні мережі Інтернет в буденне життя людини.

Термін «Інтернет-адикція» використовується як рівнозначний термінам «Інтернет-залежність», «комп'ютерна адикція» та стосуються одного феномена.

Проблеми Інтернет-адикції (англ.«internet-addiction») почали досліджувати ще наприкінці минулого століття. Якщо для формування залежності від алкоголю, наркотиків чи тютюну потрібні роки, то для інтернет-адикції цей термін різко звужується. За даними дослідниці Кімберлі Янг (Пітсбургський університет, Бретфорд, США), близько 25 % адиктів стали залежними протягом півроку після початку роботи в Інтернеті. Крім того, якщо наслідки залежності від алкоголю або наркотиків добре визначені та описані, то стосовно інтернет-адикції відсутня можливість довготривалого спостереження [3].

Вчений А. Голдберг – автор терміну «Інтернет-залежність» (1996 р.), характеризує Інтернет-залежність як те, що «чинить згубну дію на побутову, учбову, соціальну, робочу, сімейну, фінансову або психологічну сфери діяльності» [4]. Він запевняє, що надмірне користування інтернетом викликає депресію, стрес, агресію. Сьогодні відомо, що у дітей і підлітків та молоді залежність від віртуального

простору викликає затримку соціального і емоційного розвитку – нездатність працювати і досягати результату, мати друзів, створити сім'ю.

Дослідник В. Бурова стверджує, що інтернет-залежність – це нав'язлива потреба у використанні мережі Інтернет, що супроводжується дезадаптацією у соціумі та яскраво вираженими психологічними симптомами [2].

Безглузде використання інтернету заподіює шкоду психологічному та фізичному здоров'ю людини, та згубно впливає на його соціальні відносини особистості у суспільстві.

Більш точним, є визначення М. Дрепи, яка розглядає інтернет-залежність як різновид технологічних адикцій, що виявляються зміщенням цілей особистості у віртуальну реальність для заповнення фрустрованих сфер реального життя [1].

Кімберлі Янг наводить чотири симптоми інтернет-залежності:

- 1) нав'язливе бажання перевірити електронну пошту;
- 2) постійне очікування наступного входу в мережу Інтернет;
- 3) неперборна тяга до пошуку інформації в Інтернеті;
- 4) скарги соціуму на те, що людина проводить занадто багато часу в Інтернеті.

Отже, сучасна людина прагне забути про свої проблеми, з якими стикається у буденному житті, відволіктися від негативних переживань, отримати позитивні емоції. У вирішенні цих проблем допомагає Інтернет. Залежні від комп'ютера та інтернету часто почуваються самотніми, відчують нестачу взаєморозуміння з боку близьких людей, пов'язану з цим емоційну напруженість і тривогу. Характерно, що початок проявів комп'ютерної залежності у сучасному світі відбувається в дитячі роки, а її розпал – під час навчання у школі та у вищому навчальному закладі, коли людина відчуває гостру необхідність у прийнятті самостійних рішень.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, Інтернет-адикція є психологічним феноменом, який полягає у тому, що у людини виникає бажання постійно перебувати у мережі. Інтернет-залежність супроводжується відірваністю від реального світу, порушенням зв'язків із соціумом, що призводить до дезадаптації особистості. Саме швидке розповсюдження та збільшення доступності Інтернету серед людей стало передумовою поширення інтернет-адикції. Перспективним напрямком дослідження є проведення експериментального дослідження з метою поглибленого вивчення феномену інтернет-адикції, та пошуку шляхів боротьби із швидким поширенням інтернет-адикції, особливо серед підростаючого покоління.

Література:

1. Белинская Е. Н. Современные исследования виртуальной коммуникации: проблемы, гипотезы, результаты / Е. Н. Белинская, А. М. Жичкина. – М., 2011. – 234 с.
2. Бутова В. В. Социально-психологические аспекты Интернет-зависимости. / Бутова В. В. – М., 2001. – С. 32.
3. Индивидуально-психологические особенности пользователей сети Интернет: Психология XXI в. [«Психология общества»] (Санкт-Петербург, 24 апр., 2001 г. – 26 апр., 2003 г.) / [вед. ред. В. А. Астафьев]. – СПб., 2003. – С. 216–225.
4. Goldberg I. Internet Addictive Disorder [Electronic resource] / I. Goldberg // – [Cited 2010, 8 Dec.]. – Available from: <http://www.psycom.net/iadcriteria.html>.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

РОЛЬ КАЗКИ У МОВЛЕННЄВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Карпенко М. С.,

студентка факультету дошкільної і технологічної освіти

Криворізький державний педагогічний університет

м. Кривий Ріг, Україна

Основні сфери людського життя не можуть існувати без мови. Чим краще людина володіє мовою, тим вона більш активна у різних видах діяльності. Таким чином, оволодіння рідною мовою є невід'ємним фактором успішного розвитку дошкільника. Якщо у дитини є труднощі в оволодінні мовою, то в майбутньому це може негативно позначитися на його розвитку, зокрема на навчальній діяльності. В умовах сучасного закладу дошкільної освіти існують різні підходи до розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Однак, одним із належних згідно вікових особливостей дошкільного віку на наш погляд є казка.

Існують різні тлумачення поняття «казкотерапія». Зокрема, казкотерапія – це метод, що використовує казкову форму, ореол чарівництва для інтеграції особистості, розвитку творчих здібностей, адаптивних навичок, удосконалювання способів взаємодії з навколишнім світом [1, с. 201]. Доктор психологічних наук Т.Зінкевич – Євстигнеєва під казкотерапією розуміє процес утворення зв'язку між казковим сюжетом та поведінкою дитини в реальному житті [2]. Таким чином, казкотерапія – це особливий метод, що дозволяє дитині поєднати реальне життя з казковою історією. До казок у своїй діяльності звертались відомі

психологи: Е. Фромм, Е. Берн, Е. Петрова, Т. Зінкевич – Євстигнеєва, Л. Шалімова.

Сучасна дитяча казкотерапія виокремлює 4 види казок: художні, дидактичні, психокорекційні та медитативні. До художніх казок відносять народні, авторські казки, а також притчі, байки, легенди, билини. Дидактичні казки застосовують для подання в ігровій формі навчального матеріалу. Психокорекційні казки дозволяють коригувати поведінку дитини або її особистісні риси характеру (сором'язливість, жадібність, примхливість тощо). Також психокорекційна казка може навчати дітей чемності, доброзичливого та дбайливого ставлення до оточуючих і природи. Медитативні казки створюють для того, щоб допомогти дитині зняти психоемоційне напруження, налаштувати її на позитивне сприйняття навколишнього світу. Головна особливість медитативної казки – відсутність конфлікту й негативних героїв. Найпоширеніша її форма – подорож [3]. Казкотерапія маючи широкий спектр використання як ми зазначали вище, має певні обмеження при роботі з дітьми. Дитина повинна мати чітке уявлення про те, що існує казкова дійсність, відміна від реально існуючої. Зазвичай навик такого розрізнення формується в дитини до 3,5 – 4 років, хоча, безумовно, у кожному конкретному випадку необхідно враховувати індивідуальні особливості розвитку дитини [3].

Дуже широко в межах закладу дошкільної освіти керуючись багатим методологічним потенціалом, якісних результатів застосування вищеназваний метод набуває у практиці у таких видах діяльності: читання, слухання, розповідання, розігрування та показ казки як вихователем так і дітьми залежно від віку та індивідуальних особливостей. Хочеться звернути увагу на те, що казку потрібно не читати, а розповідати. Таким чином, у дітей виховується вміння слухати і розуміти монологічну мову. Для того, щоб перше знайомство з казкою не тільки зацікавило дітей, а й знайшло відгук в їх почуттях і емоціях,

потрібно виразно подати текст. Емоційне забарвлення мови діти починають відчувати з засвоєнням мови взагалі. Особливо доступна їм виразність інтонації [4, с. 3].

Зокрема, у процесі розвитку мовлення дошкільника важливу роль відіграє процес самостійного створення казки дітьми. Вищеназваний процес виступає провідним засобом у формуванні як мовної компетенції, так і дитячого мислення взагалі. Самостійне складання казки розширює словниковий запас дитини, удосконалює лексику і граматичну частину мовного розвитку. У процесі створення власної історії відбувається активний розвиток дитячої уяви та фантазії. Доктор педагогічних наук Л. Іщенко зазначає: «Під умілим керівництвом педагога діти починають самостійно складати казки ще задовго до школи. Рідна природа, «подорожі до джерел рідного слова» викликають у малюків творче натхнення» [5, с. 6].

Здійснений нами аналіз науково-педагогічної літератури дає змогу дійти до висновку про те, що метод казкотерапії виступає одним із засобів вирішення питання мовного розвитку дітей дошкільного віку. Цей метод в останні роки набуває все більш різноманітної сфери застосування в умовах дошкільного закладу. Широкий спектр використання (слухання, читання, розігрування) дозволяє сприяти як мовному розвитку дитини, так і основних когнітивних процесів (мислення, уяви, уваги).

Література:

1. Василевська О. І. Казкотерапія у контексті здійснення психологічного супроводу в закладах освіти // Актуальні питання сучасної психології. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – С. 200-203.
2. Т. Д. Зинкевич-Евстигнеева Практикум по сказкотерапии. – СПб.: ООО «Речь», 2000. – 310 с.

3. Казкотерапія як засіб розвитку дошкільнят / Л. Л. Шалімова. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 160 с. – (Сучасна дошкільня освіта).
4. Гужанова Т. С. Використання казок для формування мовної компетенції дітей старшого дошкільного віку. // Підготовка майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: компетентнісний підхід: збірник наукових праць. – 2019. – С. 124-129.
5. Казка як засіб розвитку мовленнєвої творчості дітей дошкільного віку / Л. Іщенко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2008. – Вип. 26. – С. 64-69.

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА: ВИКЛИКИ ЧАСУ

Старченко Ю. А.,

викладач

Коледж управління, економіки і права

Полтавської державної аграрної академії

м. Полтава, Україна

Прийняття у 2019 році Закону України «Про фахову передвищу освіту» змістило акценти у системі освітньої діяльності закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації у сфері професійної практичної підготовки студентів. Розробка нових стандартів освіти та впровадження дуальної системи навчання, яка має на меті поєднання теоретичного і практичного навчання студентів, стало для керівників навчальних закладів викликом і можливістю одночасно.

За останні роки між вимогами ринку праці та практичними практичними навичками випускників утворився «відчутний розрив», що призводить до нарікань з боку споживачів освітніх послуг та

роботодавців. Результати аналізу діяльності на виробництві студентів-практикантів і випускників навчальних закладів свідчать, що вони володіють знаннями сучасної техніки і передової технології, наукової організації праці, економіки і управління, проте недостатньо підготовлені до реальної практичної діяльності. Молоді спеціалісти не готові до раціонального планування і організації технологічних процесів, аналізу виробничих ситуацій і прийняття ефективних рішень, не володіють в достатній мірі творчим підходом до вирішення традиційних професійних завдань, не мають досвіду встановлення ділових стосунків і відповідно не можуть забезпечити плідну роботу та взаємодію між членами трудового колективу. Все це ускладнює процес їх адаптації на виробництві, загострює проблеми професійного і соціального становлення особистості та знижує їх конкурентоспроможність [1].

Тому підвищення якості професійної підготовки у навчальних закладах фахової перед вищої освіти залишається нагальною потребою і потребує аналізу причин її погіршення та пошуку шляхів покращення практичної складової. Одним із основних критеріїв якості підготовки фахівців повинні стати знання та уміння, що визначатимуть їх конкурентоспроможність і можливість працевлаштування не лише на внутрішньому ринку, а й у європейському економічному просторі.

Узагальнюючи головні причини зниження якості практичної підготовки слід виділити наступні [2]:

1. Зміна форм господарювання з пріоритетним розвитком приватного сектору.
2. Відсутність баз практик, готових прийняти студентів і створити належні умови.
3. Непідготовленість викладацького персоналу до організації та проведення як навчальної, так і виробничої практик.

4. Низький рівень техніко-технологічного оснащення навчальних закладів, мотивованості студентів до отримання відповідних знань і навичок, у зв'язку з відсутністю впевненості знайти роботу за фахом після закінчення навчання.

5. Незацікавленість підприємців до прийому студентів-практикантів.

6. Невідпрацьована нормативно-законодавча база.

Скорочення баз практик викликано тим, що керівники підприємств, особливо приватної форми власності, намагаються уникнути співпраці з навчальними закладами з ряду причин. Так, згідно у умовами типового договору про проведення практики студентів підприємства несуть ряд зобов'язань щодо забезпечення студентів-практикантів не лише кваліфікованими керівниками, а й забезпеченням інформацією та необхідними ресурсами у чому вони не зацікавлені. Посилаючись на комерційну таємницю та неможливість забезпечити проходження практики на відповідних посадах, вони відмовляють у її проходженні.

Більшість фахівців наголошують на тому, що основним способом вирішення даного питання може стати фінансова зацікавленість, а саме – запровадження системи зниження податкового навантаження на підприємства залежно від кількості практикантів, а також запровадження на рівні міністерств і відомств програм підтримки установ і підприємств, готових приймати студентів на практику.

Однак, за даних умов навчальні заклади не повинні обмежуватись очікуванням додаткового фінансування і керівних вказівок з боку відомств, а докладати максимальних зусиль і здійснювати пошук альтернативних шляхів забезпечення співпраці з підприємствами і бізнесовими структурами, а саме [3]:

- проводити дослідження з метою вивчення потреби у фахівцях певного напрямку підготовки (спеціальності) у роботодавців;

- зосередити увагу в програмах виробничих практик на практичних питаннях згідно навчального плану для забезпечення набуття відповідних навичок та закріплення здобутих знань;
- сприяти співпраці між викладачами-керівниками практики від навчального закладу та керівниками практики від виробництва щодо підготовки наскрізних та програм, проводити роботу з наукових досліджень;
- поширювати практику проведення навчальних занять на виробництві та занять із залученням спеціалістів з підприємств.

У даному контексті доцільним є вивчення німецької системи дуальної професійної освіти, яка визнана однією з кращих у світі, і передбачає партнерство навчального закладу і підприємства. При цьому відбувається чергування теорії і практики у навчальному процесі, паралельне оволодіння «прикладною» професією під час отримання вищої освіти, співпраця навчального закладу з підприємством, фінансова участь підприємства в організації практичної фази навчання [4].

Сучасний ринок диктує до фахівця ряд вимог: досконале знання техніки та вміння її експлуатувати, знання технологій і порядку виконання технологічних операцій, знання організації управління підприємством та особливостей системи збуту сільськогосподарської продукції тощо. Навчити цьому може лише досвідчений фахівець, обізнаний з найновішими досягненнями науки і техніки, який володіє сучасними технологіями менеджменту і маркетингу. Тому особливої уваги потребує питання підготовки науково-педагогічних працівників до практичної роботи зі студентами і можливість їх стажування безпосередньо на виробництві.

За умов розвитку нової системи інноваційного розвитку економіки «освіта – наука – виробництво» перспективною є модель розвитку навчально-науково-виробничих комплексів, згідно якої до

процесу підготовки фахівців мають долучатися наукові організації, бізнесові і виробничі структури; і за підготовку кадрів, які потрібні виробництву на сучасному етапі та відповідали б всім його вимогам, несли спільну відповідальність всі учасники. Досвід розвинутих країн свідчить, що така співпраця має ряд переваг, однією з яких є підвищення конкурентоспроможності студентів, які навчаються й досліджують необхідні, прикладні виробничі завдання.

Однією з тенденцій професійної підготовки фахівців є розширення міжнародної діяльності та можливість проходження навчання, практик та стажування студентів за кордоном, де студент може не лише повчитися та попрацювати на підприємстві в нових, можливо, незвичних і цікавих для нього умовах, з використання комп'ютеризованого обладнання та новинок техніки, а й розширити свій світогляд, познайомитися з культурою, побутом та звичаями місцевого населення.

Отже, покращення практичної підготовки студентів є найважливішою умовою підвищення професійного рівня студентів та конкурентоспроможних фахівців і можлива лише за умов стратегічного партнерства освіти і виробництва.

Література:

1. Манько В. М. Теоретичні та методологічні основи ступеневого навчання майбутніх інженерів-механіків сільськогосподарського виробництва: автореф. дис... д-ра пед. наук / Манько В. М. – Тернопіль, 2005.
2. Хоменко М. Практична підготовка: стан, проблеми, перспективи // Освіта. Технікуми, коледжі – 2013. – № 34. – С. 4-5.
3. Шульга Л. В., Бражник Л. В., Вакулєнко Ю. В. Підвищення якості університетської освіти: професійна та практична підготовка фахівців

[Електронний ресурс] / Шульга Л. В., Бражник Л. В., Вакуленко Ю. В. // Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/335.pdf> 43.

4. Амеліна С. Дуальна система аграрної освіти у Німеччині [Електронний ресурс] / Амеліна С. // Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/>

TO THE QUESTION OF METHODS OF TEACHING ENGLISH READING TO ENGINEERING STUDENTS

Tsepka O. V.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of English for Engineering No. 2

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

Analysis of researches and publications showed that the problem of engineering students' professional competency, including professional foreign language competence is widely discussed by domestic and foreign scholars. Reading is one means of meeting students' professional information needs. It is known that the teaching methods of foreign language reading at tertiary school have been studied by many scientists. Foreign language competence is primarily about reading. In a communicative environment, it has the following attributes: 1) the presence of a message as a mechanism through which human relations exist and develop in general through symbols of thought and means of transmission in space and their preservation in time; 2) the existence of a social community existing in through the created languages and gestures, the

established rules and regulations that are used for various purposeful activities; 3) the exchange and transmission of specific information, including emotional and intellectual meanings [2, p. 83-85].

Reading as a component of communication involves the information transmission between individuals or groups of persons, which is expressed in its perception and understanding and consists of collecting, storing, analyzing, processing, as well as its perception and understanding, establishing and maintaining communication between people using verbal means [2, p. 86].

In the linguodidactics meaning, such readership cannot be purely considered as a methodological principle, but as a methodological one: conceptual in training (comparison of knowledge with skills) and skills, selection of teaching methods, content of general and educational tasks, integration links with other subjects) [3, p. 34]. Consequently, in the philosophical meaning of the study communication problems is the methodological basis on which the integrated application of this is based phenomenon in other sciences, in particular, the methodology of teaching foreign languages.

According to the National ESP Curriculum (2005) in order to develop reading skills more effectively, it is necessary to create the conditions which are the closest to the natural, to form communication with such basic features as directed and motivated speech activity, relevant interconnections between communicators, the relevance of the topics and issues discussed to the interests and level of students' development. Therefore, appropriate training programs and manuals are designed to develop reading skills popular science and literature for information retrieval and improvement vocationally oriented reading skills. After all, professionally oriented reading is complex, cognitive and integration activities undertaken by future specialists in the process of its orientation in professional sources and texts of professional subjects [1, p. 153]. In order to implement practical skills in foreign language reading, it is

necessary to provide appropriate motivation and create problematic situations that require communication and solving certain problems [1, p. 93].

The sustainable dynamics of increasing the formation level of English reading skills to engineering students is a consequence of their specially organized educational and cognitive activities. Thus, methodology of teaching English reading to engineering students involves gradual mastery of various means of working with the popular science and specialism related literature to find relevant information and use it in the future professional activity.

References

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ: монографія / Г. В. Барабанова. – К.: Фірма «ШКОС», 2005. – 315 с.
2. Ветохов О. Читати і ще раз читати: психологія навчання читання іноземних текстів / О. Ветохов // Іноземні мови. – 2000. – № 4. – С. 86-95.
3. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов: монографія / Р. Ю. Мартинова. – К.: Вища школа, 2004. – 454 с.

DIDACTIC FEATURES OF MOBILE TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTION

Tsepkalo O. V.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of English for Engineering No. 2

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

Definitions of “mobile learning” differ in domestic and foreign scientific methodological literature. They can be conditionally divided into two groups. The definitions of the first group focus only on the technological aspects of the teaching aids. They are given, first of all, in some regulatory documents, as well as in advertising, reference and information resources of the companies developing software and designing mobile devices. The second group definitions draw attention to two integral components of the concept: a) reflection technological properties of mobile devices that can be used for educational purposes; b) reflection of didactic and methodological capabilities of mobile devices. As the rule, these definitions are suggested by researchers engaged in the field of psychology and pedagogy.

Let us consider some definitions and express our understanding of the term applied to the methodology of teaching foreign languages in detail. The term "mobile learning" is generally understood as such a form of organization of the learning process and control based on using mobile communication devices (smartphones, tablet computers, etc.), at which learners anywhere and at any time can develop and master language skills, develop speech skills (based on means of synchronous and asynchronous communication), to form socio-cultural and intercultural competences in order to use a foreign language as a communication means in social and day-to-day living and professional spheres.

Like any other teaching aids, mobile technologies have certain didactic properties and methodological functions that allow them to be used in the teaching process of a foreign language and culture. According to P. Sysoyev the didactic properties of mobile technologies should be understood as the “basic characteristics and features, distinguishing some information technologies from others” [1, p. 13].

The didactic functions of mobile technologies are understood as the external phenomena of mobile technologies. Within different disciplines at the

same mobile technologies with inherent didactic properties and corresponding didactic functions will be manifest different methodological functions within the discipline under study. In this regard it seems appropriate separately to designate the basic mobile technologies used in teaching foreign language, their didactic properties and corresponding methodological functions for teaching foreign language and culture of the country language being studied.

The most wide-spread mobile technologies which can be used in are email, blogs, wikis, podcasts, web-forums, means of synchronous video-net-communication, electronic dictionaries, linguistic corpus, reference and information resources of the Internet, navigators and many others.

Analysis of didactic properties, didactic functions of the most common mobile technologies shows that despite their diversity and some differences, all of them have a lot in common. Firstly, all of them are available, that is, any learner can access each of the technologies via a mobile device (a smartphone or a tablet computer). Secondly, they are information resources or information sharing platforms, which can be used in training a foreign language. Based on a summary of the data authors highlight the didactic properties and the didactic features of mobile technologies that will be inherent in most of them, in teaching foreign language [2].

The didactic properties of mobile technologies are characterized by accessibility through mobile devices; possibility of storage and transfer information in different formats (text, graphics, video, audio); the ability to post comments or make changes to the content; possibility to use as reference and information resources. The didactic functions of mobile technologies include informatization of the educational process; formation of information learner cultures; ability to organize a network discussions based on mobile technologies; possibility of group performance and individual projects based on mobile technologies; organization of exploratory work; development of self-skills educational activities of students; implementation of pedagogical

technology "training in cooperation"; development of cognitive activity of students; development of professional skills in the study area of knowledge.

References:

1. Сысоев П. В. Дидактические свойства и функции современных информационных и коммуникационных технологий // Иностранные языки в школе. 2012. № 6. – С. 12-21.
2. F. Falcinelli, C. Laici, ICT in the Classroom: New Learning Environment // Handbook of Research on Didactic Strategies and Technologies for Education: Incorporating Advancements. 2013. – P. 52.

IMPLEMENTATION OF MOBILE TECHNOLOGIES IN EDUCATION

Tsepkalo O. V.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of English for Engineering No. 2

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

The idea of using mobile technology in an educational environment is becoming more and more relevant. In the 90s, with the appearance of personal digital assistants (PDAs), development and evaluation began students' mobile learning, the first basic researches appear in areas of mobile learning, as well as the first training projects for the mobile environment. Naturally, researchers did not disregard the benefits and convenience of mobile education. So, T. Anderson analyzes the theory and practice of e-learning, M. Sharples studied learning in the mobile era, M. Ally considers electronic resources in the format

of educational objects, D. Attevel emphasizes the need of engaging and supporting mobile learners. M. Ragus analyzes the Australian mobile training network, the introduction of mobile technology to deliver training courses to workplaces, D. Traxler considers mobile training based on SMS-teacher support system.

The analysis of foreign and domestic pedagogical literature showed that most interpretations of the concept of “mobile learning” are based on the technological features of mobile devices or on the didactic possibilities of their application. That is why from a technological point of view, mobile training is the transfer and receipt of educational information using 4G technology to any portable mobile device with which you can access the Internet, receive or find materials, answer questions in the forum, perform a test. Mobile training is an activity carried out regularly through compact, portable, mobile devices and technologies and allowing students to become more productive by communicating, receiving or creating information [1]. Mobile training is understood the ability to receive or provide information of any format on personal mobile devices.

J. Traxler claims that mobile learning completely changes the learning process, since mobile devices modify not only the forms of material supply and access to it, but also contribute to the creation of new forms of cognition and mentality. Training becomes timely sufficient and personalized (“just-in-time”, “just enough”, “just-for-me”) [2].

Thus, most scholars are inclined to believe that the definition of “mobile” characterizes two main components of the pedagogical process – access to teaching aids and forms of educational interaction. Nowadays, a student can have instant access to educational materials and programs, educational resources, can complete tasks, and communicate with a teacher at any time and in any location. This form of training also corresponds to the contemporary competence-based approach in education, in which it is

emphasized on teaching the ability to independently find the necessary information, highlight problems and look for ways to solve them, critically analyze the knowledge gained and apply it in practice. The analysis of the literature revealed the fundamental characteristics of mobile learning: 1) mobile learning is a person-oriented, situational and ongoing process at a convenient time and place; 2) mobile learning is a natural innovation process in the education system; 3) mobile learning is an educational and cognitive activity that requires conscious effort: students must actively work in the mobile learning process.

References:

1. Ballantyne N. Are Smartphones Useful for Vocabulary Learning? An Appraisal // Learning Solutions Magazine. June 13, 2011. Retrieved from: <http://www.learningsolutionsmag.com/articles/693/are-smartphones-useful-for-vocabulary-learning-an-appraisal>
2. Traxler J. Current state of mobile learning // Mobile learning: Transforming the delivery of education and training. 2009. Retrieved from: <http://www.aupress.ca/index.php/books/120155>

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЯК СУЧАСНОГО ЗАСОБУ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ І КРЕДИТ»

Шевцова А. А.,

викладач обліково-економічних дисциплін

Технологічний коледж Дніпровського державного

аграрно-економічного університету

м. Дніпро, Україна

Інформаційні технології – вимога сьогодення, що дає можливість створити суспільство, що засноване на знаннях. Вони стрімко увірвалися в усі сфери нашого життя, стають такою ж реальністю, як телефонний зв'язок чи подорожування літаком і спрощують спілкування та співробітництво. Суспільство, яке дбає про своє майбутнє, має усвідомити колосальні можливості, привнесені новими інформаційними технологіями та навчитися грамотно застосовувати їх насамперед в освіті. «Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, окрім усього іншого, є обов'язковою передумовою формування інформаційного суспільства у широкому розумінні», – зазначив Василь Кремень [2].

Процеси удосконалення й масового розповсюдження сучасних інформаційних та комунікаційних технологій активно застосовуються для передачі інформації та забезпечення взаємодії викладача та студентів у сучасних умовах освіти.

Упровадження інформаційних технологій у різні галузі сучасної освіти набуває більш масштабного й комплексного характеру. Сьогодні студенти мають можливість здобувати освіту із використанням сучасних комп'ютерних засобів та різних способів навчання: засвоєння знань із використанням комп'ютера, електронні енциклопедії, словники, пошук інформації в Інтернет-просторі, системи перекладу тощо. Поява інтерактивних методів навчання відкрила нові можливості для подання матеріалу, проведення занять, нових форм роботи зі студентами.

У зв'язку з комп'ютеризацією процесу освіти перед закладами фахової передвищої освіти стоїть питання якомога інтенсивніше впроваджувати та використовувати найактуальніші на сьогоднішній день мультимедійні форми вираження навчальної інформації.

Оскільки у закладах фахової передвищої освіти лекція продовжує бути основною формою представлення нового навчального матеріалу, впровадження мультимедійних технологій на лекційних заняттях є

першочерговим. Використання мультимедійних технологій на лекційних заняттях забезпечує гармонійне поєднання можливостей новітніх інформаційних технологій у поданні навчального матеріалу з безпосереднім спілкуванням лектора зі студентською аудиторією. Адже сучасних студентів якнайкраще характеризує давнє китайське прислів'я: «Почую – забуду, побачу – запам'ятаю, зроблю сам – зрозумію». У випадку сприймання інформації тільки слухом, студенти здатні засвоїти лише 20 % її обсягу; якщо лише за допомогою зору, запам'ятовується 30 % матеріалу. За умови комбінованого поєднання слухового та зорового каналів інформації студент спроможний засвоїти до 60 % інформації. А застосування мультимедіа дає змогу об'єднати текст, звук, графічне зображення та відеозображення [1].

Однією з основних можливостей застосування інформаційних технологій у навчальному процесі є мультимедійні презентаційні технології. Використання мультимедійних презентацій під час навчальних занять у закладах фахової передвищої освіти значно сприяє засвоєнню навчальної інформації кожним студентом. Конструювання навчального заняття з використанням мультимедійних презентацій вимагає виконання основних наукових принципів, відомих в дидактиці – наочність, доступність, наочність. Використання мультимедійної презентації надає викладачу сучасні методичні засоби, які дозволяють набагато ефективніше розглядати складні теоретичні питання [5].

Під час вивчення навчальної дисципліни «Гроші і кредит» у закладах фахової передвищої освіти, на мою думку, найефективнішим інтерактивним методом є мультимедійна презентація, під якою традиційно розуміють спосіб пред'явлення творчо переробленої викладачем, адаптованої для певної аудиторії інформації у вигляді логічно завершеної добірки слайдів з конкретної теми [3]. Використання мультимедійних презентацій при вивченні нового матеріалу на лекційних

заняттях з курсу «Гроші і кредит» забезпечує розвиток комунікативних знань, підвищує якісний рівень використання наочності, сприяє логічній структурованій побудові навчального матеріалу. Тому при викладанні дисципліни «Гроші і кредит» на своїх лекційних заняттях для здійснення наглядної підтримки процесу навчання я здебільшого застосовую освітній потенціал мультимедійних презентацій.

У педагогічній діяльності для розробки мультимедійних презентацій, викладачі найчастіше використовують комп'ютерну програму Microsoft Power Point. За допомогою цієї прикладної програми було розроблено мультимедійний супровід теоретичного викладу матеріалу з дисципліни «Гроші і кредит» згідно навчальної програми для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у вигляді мультимедійних презентацій.

При розробці мультимедійних презентацій у програмі Microsoft PowerPoint необхідно дотримуватися загальноприйнятих рекомендацій щодо їх оформлення та структури [4]. Так, при підготовці мультимедійних презентацій до лекційних занять згідно тем курсу «Гроші і кредит», кожену презентацію розроблено за такою структурою:

1. Титульний слайд: номер теми лекції та назва теми згідно змісту тем лекцій;
2. Питання для розгляду;
3. Інформаційні слайди для пояснення нового матеріалу;
4. Висновки;
5. Ключові терміни;
6. Запитання і завдання для самоперевірки;
7. Використані джерела.

При цьому усі мультимедійні презентації виконані в єдиному стилі з дотриманням загальних рекомендацій щодо оформлення презентаційного матеріалу: стиль шрифту – Tahoma, розмір шрифту – 35-

60 для заголовків та 18-50 для основного тексту, без курсиву, малюнки чіткі, достатній розмір, контрастний підбір кольорів для тла та шрифту та ін.

Кожна мультимедійна презентація дає логічне, послідовне висвітлення матеріалу курсу «Гроші і кредит»: від ключових понять та категорій через розкриття їх сутності, взаємозв'язків обробки статистичних даних, підкріплених практичними прикладами до питань для самоконтролю. Розгляд теоретичного матеріалу супроводжується значною кількістю таблиць, рисунків, діаграм, що робить мультимедійний супровід доступним для студента і сприяє оволодінню складними питаннями системи загальнотеоретичних та прикладних знань з грошових, кредитних і валютно-фінансових відносин.

Так, при проведенні лекційного заняття на тему: «Природа і сутність грошей» використовується розроблений мультимедійний супровід, який допомагає якісно, демонстраційно та послідовно розкрити питання теми за допомогою підготовлених інформаційних слайдів. Крім цього, презентація містить посилання на основні ключові терміни при роботі над якими використовується «Короткий термінологічний словник», який є в електронному варіанті у кожного студента. Для перевірки знань і умінь студентів мультимедійна презентація містить питання для роздуму, самоперевірки, повторення та посилення на тестовий контроль, що надає можливість викладачу оперативно перевірити рівень засвоєння студентами опрацьованого нового матеріалу.

Ефективним методом у роботі зі студентами є їх залучення до розробки мультимедійних презентацій відповідної тематики курсу «Гроші і кредит». Адже, у процесі роботи над презентацією у студентів розвивається уява, творче мислення, відповідальність, самостійність та отримуються нові знання і вміння, що суттєво полегшує засвоєння нового

матеріалу під час занять, на яких студенти самостійно розкривають матеріал лекції презентуючи свої мультимедійні розробки.

Отже, узагальнюючи досвід використання мультимедійних презентацій під час лекційних занять з курсу «Гроші і кредит», можна зробити висновки:

- вони покращують якість засвоєння матеріалу;
- прискорюють процес вивчення нової інформації;
- роблять лекції цікавими, живими і продуктивними;
- сприяють підвищенню мотивації вивчення цієї дисципліни;
- дають змогу індивідуалізувати процес навчання.

Таким чином, переваг у використанні мультимедійних презентаційних технологій чимало, проте не можна зловживати комп'ютеризацією. Необхідні «критерії корисності» застосування комп'ютера на заняттях. Вважаю, що їх можна визначити так: та чи інша комп'ютерна технологія є доцільною, якщо вона дозволяє отримати такі результати навчання, які не можна отримати без застосування цієї технології.

Література:

1. Гридін С. А. Доцільність використання мультимедійних комп'ютерних презентацій на уроках іноземних мов [Текст] / С. А. Гридін // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 2 (46). – С. 210-214.
2. Кремень В. Г. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства [Текст] / В. Г. Кремень // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. – № 6 – С. 4.
3. Маркус Н. В. Особливості застосування інформаційних технологій як засобу гуманізації навчання молодших школярів [Текст] / Н. В. Маркус //

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: – 2002. – № 23. – С. 171-173.

4. Цаповська Ж. Я. Робота з Microsoft PowerPoint 2000/2003,2007 [Текст]: навч. посіб. / Ж. Я. Цаповська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 315 с.

5. Царенко О. М. Особливості мультимедійних лекцій з технічних дисциплін [Текст] / О. М. Царенко // Інженерні та освітні технології. – 2018. – № 2 (22). – С. 50-56.

TEACHING LITHUANIAN AS A SECOND LANGUAGE: SOCIOCULTURAL ASPECT

Shyba A. V.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor of the Department of English

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Chernivtsi, Ukraine

As Ukraine's cooperation with European countries in the political, economic, social and cultural spheres is further developing, the role of foreign languages is still increasing. Nowadays to build a successful career a specialist is expected to be competent in more than one foreign language. This is why the students tend to study several languages and along with English, they choose the languages of neighboring countries or major country-partners of Ukraine. The Lithuanian language is among them, and it's very popular among the students of the western regions of Ukraine, Chernivtsi National University in particular.

Lithuania is a multilingual and multicultural country. The most commonly spoken language here is, of course, a state language – Lithuanian. But one can communicate with native speakers in Russian – due to its Soviet past many people still can speak Russian, or in English – with younger generation.

There are a lot of works written about the communicative competence and the peculiarities of its formation – (Chomsky N., Humes D. H., Savignon S., Canale M., Swain M., etc.) and sociocultural competence in particular (I. Bim, R. Pavliuk, V. Safonova, M. Byram, M. Canale, A. Hadley). But the question concerning teaching Lithuanian as a second language for Ukrainians still needs further studies.

Communicative competence refers to a person's ability to communicate successfully. It comprises three basic components: language, sociolinguistic and pragmatic competences [2]. The language (or linguistic) competence presupposes the knowledge about the language and the ability to apply it for constructing meaningful messages, while pragmatic competence is responsible for using the language appropriately, depending on a social context. Sociocultural competence is also important in terms of the ability to establish good relations with representatives of other nationalities. In today's world the need of sociocultural competence is also stipulated by the political and demographical changes, by quick processes of globalization.

Language has always been the main means of person's acquiring the knowledge of the world, but we should bear in mind that it also “acts as a means of categorizing cultural experience, thought and behavior for its speakers. Language and culture are therefore most intimately interrelated on the levels of semantics, where the vocabulary reflects the culture shared by its speakers” [5].

John Schumann, studying the main conditions of acculturation, names social distance as one on the main factors that hamper the formation of a

student's communicative competence [4]. The scientist states that the degree of learners' success in second language acquisition depends on the learner's degree of acculturation and therefore on the level of their sociocultural competence.

According to Eva Alcon Soler and Maria Pilar Safont Jorda sociocultural competence refers to "the speaker's pragmatic knowledge, i.e. how to express messages appropriately within the overall social and cultural context of communication [5]. They stress the importance of social contextual, cultural factors and stylistic appropriateness. Thus, it has been acknowledged, that a cultural or social mistake can be sometimes more serious and offensive than a linguistic one.

A Lithuanian teacher and scientist Ieva Anužienė [1] stresses the importance of sociocultural conditions in the process of language learning. Besides, learning material should reflect social, economic spheres of the country, in other words should reflect the current cultural state as well as social factors.

Nowadays along with English, German, French, Polish and Romanian, the Lithuanian language is gaining its popularity among students of Ukrainian higher educational institutions. This interest is stipulated by a common history and by current economic, social and cultural relations of Ukraine and Lithuania. Students of Chernivtsi National University study the language, learn about customs and traditions of Lithuania at the Baltic studies Centre, which functions at the faculty of foreign languages.

Trying to find the answer to the question how to organize the process of learning Lithuanian as a foreign language effective, so that sociocultural competence is naturally trained, we studied the research of a prominent American scientist Stephen Krashen [3]. Specializing in second language acquisition, S. Krashen builds his theory on five hypotheses: the acquisition-

learning hypothesis, the monitor hypothesis, the input hypothesis, the natural order hypothesis, the affective filter hypothesis.

All five of them are very important and can help in teaching a foreign language, but the idea about the importance of acquisition, rather than learning a language is paramount as our study is dedicated to the question how to make the process of FL acquisition more natural.

Let's dwell on the differences between these two concepts. Learning is a conscious process which results in conscious knowledge about the language, the student spends a lot of time in the classroom or out of it, learning grammar rules and long lists of new words. Acquisition, on the contrary, is a subconscious process of acquiring a second language. S. Krashen believes it to be less important than acquisition, which is, on the contrary, a subconscious process of acquiring a second language. It is very similar to the way children acquire their mother tongue. If speaking a foreign language fluently is the main goal of a teaching-learning process, then the process must be similar to acquisition, rather than learning. This is why teaching Lithuanian as a foreign language to my students, I try to avoid explicit rules teaching, substituting them by learning grammar in context and organizing a natural meaningful interaction. It concerns all the aspects of language learning, especially the process of sociocultural competence formation.

We should bear in mind that classroom is not the only place where students study the language, learn about the country, its culture, traditions and customs. Nowadays the language is also learned through student's personal experience, travelling, social networks, communication with peers.

Of great importance are summer and winter Lithuanian language and culture courses, organized by the Lithuanian Republic. The main aim of the courses is to allow students acquire the Lithuanian language naturally with native speakers, give students a chance to know the culture of Lithuania by living in the country, visiting its museums, travelling and meeting new people.

The students of Ukraine have a chance to study at the universities of Lithuania, improving their sociocultural competence and fluency in Lithuanian.

Studying the language in the natural atmosphere has a number of advantages: such an approach to second language learning makes the process faster and much more enjoyable, students demonstrate positive attitude and higher motivation to learning. They acquire the language in the classroom and out, communicating with native speakers, visiting different places of interest, participating in various cultural events.

So, the best way to learn the foreign language is participation in organizing the teaching and learning of the Lithuanian language, one should bear in mind that natural acquisition is preferable, when grammar is taught in context and communication is practiced through interactive methods and techniques. To improve the language and to learn about the country itself, its customs, traditions, norms of behavior students participate in Lithuanian language courses, organized by major Lithuanian universities.

References:

1. Anužienė I. Socio-cultural competence (self) development. *Vocational training: research and realities*, 2015. Vol. 26. No. 1. DOI: <https://doi.org/10.1515/vtrr-2015-0006>
2. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment: Council of Europe. Strasbourg, 2001. 273 p.
3. Krashen S. D. Second language acquisition and second language learning: Pergamon Press Inc, 1981. 150 p.
4. Schumann, J. The pidginization process; a model for second language acquisition: Newbury House, 1978. 190 p.
5. Soler, E. A., Safont Jorda, M. P. Intercultural Language use and language learning: Springer Science+Business Media B. V., 2008. P. 11.

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

«БРЕКСИТ»: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Греб Н. В.,

студентка факультету права та міжнародних відносин

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

Сто років тому Великобританія була імперією з безліччю колоній і залежних територій, мала найбільшу політичну вагу на планеті, Лондон – фінансовим центром світу, а фунт головною світовою валютою. Статус Метрополії світового масштабу забезпечував Лондону приплив грошей з усього світу. Однак після Другої світової війни лідерство перейшло до США. Британія втратила свої колонії й почала втрачати статус Метрополії. За мірками нової реальності Великобританія перетворилася на країну з 65 млн. населенням, яка вже не могла змагатися з найбільш розвиненими економіками інших держав світу. Лондон за історичною інерцією залишався фінансовим центром, проте фінансові потоки повільно, але впевнено ішли за океан. Цей процес призвів країну в 70-ті роки минулого століття до важкого економічного стану. Британцям треба було щось робити, щоб не опинитися аутсайдерами в мінливому світі. І в 1973 році Великобританія увійшла в тільки-но створене Європейське Економічне Співтовариство (ЄЕС), щоб бути частиною чогось великого і сильного. Проте колишнє імперське минуле британців із початку зародження ЄЕС зробило англійців «евроскептиками». У новому союзі англійці не могли стати «головними», а їхні погляди часто розбігалися з думкою континентальної Європи.

Передумови для «Брекситу» зародилися з початку появи ЄС. Зокрема, Маргарет Тетчер була противником ЄС. Вона виступала проти Маастрихтського договору, який став основою для створення ЄС. «Залізній леді» не подобалася централізація влади в Брюсселі. Лондон завжди хотів залишатися самостійним, що йшло врозрід з інтеграційними процесами в ЄС. Майже весь період членства Британії в ЄС можна назвати періодом протистояння [1]. Англійцям не подобалася політика Брюсселя щодо величезної кількості питань. ЄС і Британія часто були як дві партії з різними позиціями. Англійці виступали ліберальними консерваторами, які протистоять соціал-демократам. Маргарет Тетчер взагалі вважала ЄС загрозою. ЄС збільшував частку держави в економіці, а Британія завжди опиралася. Наприклад, зведений державний бюджет Франції – це близько 55 % від ВВП, а у Великобританії лише 42 %. Існували розбіжності й у питанні міграції. Англійцям завжди не подобалося Римське право, що використовувалося в континентальній Європі. Тож Євросоюз заважав англійцям розвиватися так, як вони хотіли, а Британія заважала інтеграції в Європі.

У травні 2015 року після парламентських виборів переобраний прем'єр-міністр Сполученого Королівства Девід Кемерон заявив, що підтримує ініціативу Консервативної партії в проведенні референдуму щодо членства в Європейському Союзі до кінця 2017 року. Політик пообіцяв у січні 2013 року, що проведе такий референдум, якщо його партія отримає більшість на виборах. Ще 25 липня 2015 р. Газета «*Independent*» із посиланням на джерела в британському уряді повідомила про те, що Девід Кемерон може призначити референдум щодо членства в Євросоюзі на червень 2016 року. Референдум щодо членства Великої Британії в ЄС пройшов у Великій Британії та Гібралтарі 23 червня 2016 року. Результати проведення референдуму: 51,9 % виборців виявили своє бажання покинути ЄС; 48,1 % виборців побажали лишитися в складі

Європейського Союзу. Шотландці та мешканці Північної Ірландії загалом виявили своє бажання лишитися в складі ЄС, валлійці й англійці, без урахування Лондона, проголосували за вихід [2]. «Брекситу» передували такі важливі історичні події:

- червень 2016 року: 52 % британців на референдумі проголосували за вихід з ЄС;
- січень 2017 року: прем'єр-міністр Тереза Мей обіцяє вивести Британію з двох ключових інститутів ЄС – Європейського єдиного ринку (ЄЄР) і Митного союзу ЄС, що означає жорсткий варіант Brexit;
- березень 2017 року: Британія запускає механізм виходу з ЄС. Дата Brexit призначена на 31 березня 2019 року;
- червень 2017 року: у Британії пройшли позачергові парламентські вибори. На них 82 % виборців підтримали сили, які виступали за вихід з ЄС і ЄЄР. При цьому в своєму передвиборчому маніфесті лейбористи вказали, що вихід з ЄС без угоди став би найгіршим з усіх сценаріїв;
- листопад 2018 року: Тереза Мей досягла угоди з ЄС, яка дозволила б Британії залишити ЄЄР і Митний союз. Згідно з домовленостями, Лондон і Брюссель повинні були узгодити майбутнє економічних відносин та інші питання в перехідний період, який тривав би як мінімум до 2021 року;
- січень-березень 2019 року: депутати палати громад три рази поспіль проголосували проти угоди Мей, не запропонувавши жодної альтернативи домовленостям прем'єра. Дата Brexit відтермінована спочатку до 12 квітня, потім до 31 жовтня;
- літо 2019 року: Тереза Мей оголосила про свою відставку після провалу з реалізацією Brexit. На посту глави уряду її змінив Борис Джонсон, який заявив про готовність вийти з ЄС без угоди;
- 5 вересня 2019 парламент Великої Британії зробив спробу заблокувати Brexit без угоди з ЄС. Наступного дня Палата лордів підтримала

законопроект, що забороняв уряду провести Brexit без угоди з Євросоюзом 31 жовтня;

- 9 вересня 2019 робота британського парламенту була припинена до 14 жовтня, у цей же день Джонсон удруге не зміг провести через парламент рішення про дострокові вибори;
- 24 вересня 2019 Верховний Суд виніс рішення, що призупинення роботи британського парламенту на п'ять тижнів, якого домігся прем'єр-міністр Борис Джонсон, було незаконним;

2 жовтня Джонсон зробив останню пропозицію виходу Британії з ЄС. Він запропонував не проводити жодних перевірок на кордоні Ірландії та Північної Ірландії або поблизу з ним. Раніше з британського боку йшлося про те, що після виходу з ЄС на кордоні Ірландії працюватимуть повноцінні пункти пропуску з паспортним контролем та перевітками транспорту.

Таким чином голова уряду Великої Британії Борис Джонсон заявив, що в питанні «Брекситу» подолана фінішна лінія й уже ніщо не зможе перешкодити виходу Британії з ЄС. Ця заява була зроблена після того, як Парламент 22 січня схвалив законопроект щодо «Брекситу». Королева Єлизавета II очікувано підписала закон 23 січня, а 25 січня було підписано угоду про умови виходу Британії з ЄС. З 31 січня 2020 року Британія перестає бути членом Європейського Союзу.

З якими труднощами зіткнеться Великобританія і які уроки із цього досвіду може винести Україна? На перший погляд, ця тема нас не повинна хвилювати, адже де Україна, а де Британія. Але на шляху реформи повинні звертати увагу на досвід інших країн. Ситуація з «Брекситом» показує, що Європейський Союз не є еталоном вільної економіки. Соціал-демократія, нині домінуюча в ЄС, не може створити умови для розвитку бідних країн. Модель ЄС характерна для заможних країн із сильним соціальним нахилом і високою часткою держави в економіці, які активно

вирішують питання про те, як перерозподілити гроші. Для проривного зростання економіки така модель не притаманна, що й підтверджує історія [3].

Країни Східної Європи значно відстали від країн Азії, того ж Сінгапуру. Після кризи 2008 року економіка ЄС значно програє в розвитку економіці США. Сінгапур не виконував директиви ЄС, він керувався основоположними принципами демократії: захист прав і свобод людини; джерелом суверенітету є народ, рівність, свобода слова; непорушність права на приватну власність; плюралізм [4].

Предметом реформ має бути виконання основоположних принципів, а не прикладних вимог ЄС чи МВФ. Джордж Вашингтон якраз і відрізнявся тим, що у своїх словах і діях завжди фокусував увагу на головних принципах, а не на прикладних завданнях. Це дозволило США 200 років тому першими провести ті реформи, яких ми зараз прагнемо. Британцям найближчим часом буде складно, але вони проявили вірність своїм принципам [5]. ЄС, у який ми прагнемо, не ідеальний і може помилятися. Британія своїм виходом з ЄС це й підтверджує.

Отже, Україна повинна фокусуватися на принципах, які привели до успіху країни Заходу, а не на прикладних рекомендаціях. Принципи демократії мають стати основою політики держави, рішення ж прикладних питань можна адаптувати під наші особливості й не займатися сліпим копіюванням законодавства інших країн. Зокрема, судова реформа повинна бути проведена не заради самої реформи та виконання чийось вимог, а для можливості повноцінної реалізації принципу прав і свобод людини й інших принципів демократії. Саме ці принципи повинні бути предметом уваги й обговорень в Україні, а не вирішення прикладних завдань. Тільки в цьому випадку реформи й законодавство придуть у відповідність одне з одним.

Література:

1. Вольчук Р. Великобританія – на роздоріжжі. *День*. 2016. 31 травня. URL: <http://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/velykobrytaniya-na-rozdorizhzi>.
2. Кирилюк Т. Чим страшний вихід з ЄС – британська преса. *BBC Україна*. 2016. URL: http://www.bbc.com/ukrainian/press_review/2016/02/160224_foreign_press_vs.
3. Немировський Б. Кіт на ім'я Брексіт. Чому Велика Британія не тікає з ЄС, і над чим варто подумати Україні. *Канал 24*. 2016. URL: http://24tv.ua/kit_na_imya_breksit_chomu_velika_britaniya_ne_tikaye_z_ues_i_nad_chim_var_to_podumati_ukrayini_n745376.
4. Яковюк І. Brexit: причини і наслідки британського референдуму. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики : зб. наук. ст. за матер. наук. конф.* Харків: Право, 2016. С. 25-29.
5. G20: Brexit посилює глобальні економічні ризики. *112.ua*. 2016. URL: <http://ua.112.ua/svit/g20-brexite-posyliuie-hlobalni-ekonomichniryzyky-327162.html>.

МЕДИЧНІ НАУКИ

СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО РОЛЬ ЗМІН БІОХІМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ОБМІНУ ХОЛЕСТЕРИНУ У РОЗВИТКУ АТЕРОСКЛЕРОЗУ ЯК ФАКТОРА РИЗИКУ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ

Труфен Л. І.,

викладач вищої кваліфікаційної категорії

Чернівецький медичний коледж

Буковинського державного медичного університету

м. Чернівці, Україна

Актуальність проблеми. Незважаючи на значні масштаби досягнень сучасної науки на останні роки, гострі серцево-судинні захворювання (інфаркт міокарда, інсульт, раптова смерть) залишаються основними причинами захворюваності та смертності у промислово розвинених країнах. Список відомих та відкритих факторів ризику розвитку серцево-судинної патології досить великий. До найбільш суттєвих та описаних факторів належить дисліпідемія, артеріальна гіпертензія, вік, тютюнопаління, інсулінорезистентність, цукровий діабет, а також ранній коронарний атеросклероз у сімейному анамнезі.

На даний час розроблена велика кількість методів оцінки серцево-судинного ризику на етапі первинної профілактики. На жаль, можливості кількісної оцінки ризику залишаються, у більшості випадків, нереалізованими, у результаті чого, значна кількість пацієнтів отримують недостатнє лікування [1, с. 76-83].

У масштабних епідеміологічних дослідженнях була показана чітка кореляція між концентрацією холестерину у крові та рівнем

смертності від ішемічної хвороби серця. Подальші дослідження доказали, що не тільки гіперхолестеринемія, але і інші порушення ліпідного обміну відіграють важливу роль у розвитку атеросклерозу. У зв'язку з цим, актуальними на даний час являються знання біохімічних змін ліпідного обміну як причини розвитку атеросклерозу та фактору, на який необхідно впливати на етапі первинної та вторинної профілактики розвитку даного захворювання.

Мета дослідження. На основі детального аналізу сучасних літературних даних узагальнити роль порушень біохімічних процесів обміну ліпідів в організмі у розвитку атеросклерозу як фактору виникнення ішемічної хвороби серця; оцінити важливість знань медичними працівниками маркерів ліпідного обміну у проведенні первинної та вторинної профілактики розвитку атеросклерозу.

Методи дослідження. Аналіз науково-медичної літератури для вияснення різних точок зору з приводу даної проблеми.

Результати дослідження. Згідно з даними науково-медичної літератури, атеросклероз являє собою найбільш поширене хронічне захворювання артерій еластичного та м'язово-еластичного типу, з формуванням поодиноких або множинних вогнищ ліпідних, в основному холестеринових включень – атероматозних бляшок – на внутрішніх оболонці артерій.

У 2012 році були видані оновлені рекомендації з приводу діагностики та корекції порушень ліпідного обміну з метою проведення профілактики та лікування атеросклерозу. Основна увага приділяється дисліпідеміям як провідному фактору розвитку атеросклерозу, який вражає переважно коронарні, сонні артерії та артерії нижніх кінцівок.

Медичним працівникам необхідно володіти знаннями про особливості порушення ліпідного обміну та принципів розвитку

дисліпідемії та її впливу на процес формування атеросклеротичних бляшок.

Отже, поняття дисліпідемії включає широкий спектр порушень ліпідного обміну. На даний час для оцінки прогнозу та ефективності лікування зберігає провідну роль холестерин ліпопротеїдів низької щільності (ХЛ ЛПНЩ), який вираховується за формулою Фридвальда. Для даного розрахунку та оцінки ризику використовуються загальний холестерин, тригліцериди та холестерин ліпопротеїдів високої щільності (ХЛ ЛПВЩ) [2, с. 7-10].

Підвищений рівень ліпідів у плазмі крові та високий артеріальний тиск – два основних фактори, які визначають виникнення атеросклерозу. Саме тому, дане захворювання рідко розвивається в осіб, які мають рівень холестерину не більше 4 ммоль/л, атеросклеротичний процес не вражає вени, так як вони не контактують з артеріальним тиском, як буває при використанні підшкірних вен у якості шунтів коронарних артерій.

Якщо брати норму, то біосинтез холестерину починається з оцтової кислоти, основним ланками даного процесу являються: ацетат-холестерин-жирні кислоти-стероїдні гормони. Завдяки даним особливостям біохімічного метаболізму холестерину зрозуміло, що холестерин являється необхідним компонентом всіх клітин організму та всі стероїдні речовини в організмі людини виробляються з холестерину.

Холестерин характерний тільки для тваринних організмів і якщо б його не було в людському організмі, а у значній кількостях він міститься у жировій тканині, то смерть людини була б очевидною. Кожна клітина містить холестерин та клітинні стінки у межах живої тканини являють собою суміш жирів, білків та холестерину. Без даних трьох компонентів будуть відбуватися значні пошкодження та загибель клітин. Холестерин – ключовий фактор у розвитку атеросклерозу за результатами безлічі наукових досліджень.

На сучасному етапі дослідження причин розвитку атеросклерозу важлива роль відводиться аутоімунній теорії, яка знаходить все більше підтвердження на науковому рівні. Згідно з даною теорією, спочатку у плазмі крові та в артеріальній стінці спостерігається поява або утворення модифікованих ЛПНЩ (мЛПНЩ) з аутоантигенними властивостями, внаслідок чого починається формування аутоімунного комплексу – мЛПНЩ-антитіло, який захоплюється макрофагами клітинної стінки, накопичується холестерин та трансформуються макрофаги у пінисті клітини, які і дають початок розвитку атеросклеротичної бляшки та хронічного імунного запалення стінки судин.

Атеросклероз являє собою хронічне запальне захворювання, яке викликає дисфункцію клітин ендотелію, притік лейкоцитів, які беруть участь у запальному процесі, у субендотеліальний простір та окислення ЛПНЩ. По мірі розвитку атеросклеротичної бляшки остання дестабілізується та стає здатна до розриву, що лежить в основі гострих клінічних проявів атеросклерозу, в тому числі гострого інфаркту міокарда, нестабільної стенокардії та смертельного наслідку [3, с. 47-64].

Висновок. Отже, з вищевикладеної інформації можна зробити висновок, що причиною більшості серцево-судинних захворювань являється атеросклероз. Медичним спеціалістам без знань біохімічних особливостей розвитку основної патогенетичної ланки атеросклерозу – дисліпідемії, неможливо провести повноцінну діагностику, своєчасну корекцію даних порушень з метою профілактики або лікування атеросклерозу. За останні роки у діагностиці та терапії атеросклерозу досягнуті надзвичайно значні успіхи. Удосконалені біохімічні, інструментальна та генетичні методи діагностики, що дозволяє успішно попереджати виникнення ішемічної хвороби серця, гострого інфаркту міокарду та летального наслідку.

Література:

1. Сергиенко В. Б, Аншелес А. А Молекулярные изображения в оценке атеросклероза и перфузии миокарда // Кардиологический вестник – 2010 – № 2 – С. 76-83.
2. Рекомендации ЕОК/ЕОА по диагностике и лечению дислипидемий 2016. Российский кардиологический журнал. 2017; (5): 7-77. Российский кардиологический журнал 2017; 5 (145): 7-77.
3. Латфуллин И. А. Л27 Атеросклероз (краткие сведения истории развития, причины, патогенез заболевания, факторы риска, принципы профилактики) / И. А. Латфуллин. – Казань.: Изд-во Казан. ун-та, 2015. – с. 47-64.

ЖУРНАЛІСТИКА

СПЕЦИФІКА ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ СЕКС-БІЗНЕСУ В МЕДІА

Доценко М. В.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри журналістики

Донецький національний університет імені Василя Стуса

м. Вінниця, Україна

Кирницька Н. С.,

студентка факультету інформаційних і прикладних технологій

Донецький національний університет імені Василя Стуса

м. Вінниця, Україна

Нині в журналістиці набуває актуальності тема прав людини (журналістика як правозахист), спрямована на подолання чинників, що можуть викликати упереджене ставлення до людей за ознаками раси, національності, статі, сексуальної орієнтації, мови, релігійних переконань, соціального становища [2; 3; 4]. Правозахист вразливих груп має на меті протидію стереотипізації щодо соціального стану, зокрема у висвітлення життя цих груп населення.

Тема правозахисту секс-робітників у медіа представлена в збірнику навчальних програм «Права людини і медіадіяльність» [8], укладеного за результатами проведення Академії з прав людини для викладачів і викладачок журналістики. У роботі охоплено низку дотичних до секс-роботи питань, що потребують ґрунтовного роз'яснення майбутнім журналістам. Зокрема, сформульовано рекомендації щодо медіаподання особливостей висвітлення в ЗМІ життя секс-робітників із

врахуванням їхньої чутливості як групи і соціальної вразливості; розкриття і вирішення проблем торгівлі людьми й секс-роботи; особливостей вживання термінології; стандартів недискримінаційного висвітлення теми секс-роботи; стереотипів сприйняття працівників секс-індустрії; участі осіб секс-бізнесу та членів їхніх родин у відновленні прав людини; типові порушення секс-працівниць і под. [8].

У збірнику матеріалів лекцій «Права людини та мас-медіа в Україні» [7] вміщено рекомендації щодо слововжитку стосовно осіб із різним соціальним статусом. Щодо окресленої теми, як заборонені подані вислови *проститутка, повія, жінка легкої поведінки, жриця кохання, нічний метелик*; як рекомендовані еквіваленти – *секс-працівниця, секс-робітниця, жінка, яка залучена до секс-роботи* [7, с. 154].

У цьому збірнику міститься окремий ємний матеріал «Міф: проститутки не гвалтують – самі лягають» [7, с. 219], у якому частково розглянуто журналістські стратегії і порушення етичних норм при висвітленні питань секс-бізнесу.

ЗМІ мають могутній потенціал для підвищення усвідомлення суспільством проблем захисту секс-працівниць, серед яких захист від насильства, зміна ставлення до цієї вразливої групи населення, боротьба з дискримінацією.

Реальна специфіка висвітлення теми секс-бізнесу в медіа представлена різноманітними підходами. Аналіз публікацій українських Інтернет-видань уможливив їхню систематизацію на тематичні групи, основними серед яких є такі:

- статистичні дані, наприклад: «*Вінниччина на шостому місці в Україні за кількістю зайнятих у секс-індустрії*» [1];
- внутрішні аспекти секс-індустрії, наприклад: «*Одкровення житомирських секс-працівників*» [6];

- захист прав секс-робітників, наприклад: *«Як врегулювати секс-роботу, не порушуючи права людини?»* [5];
- «покривання» секс-бізнесу, наприклад: *«Співробітників поліції Вінниччини спіймали на кришуванні “масажних салонів”, які надавали інтимні послуги»* [10];
- державне врегулювання секс-індустрії, наприклад: *«Милованов виступає за легалізація проституції»* [9].

Отже, чільне місце в журналістиці нині відведено запобіганню ворожнечі і дотриманню прав особистості в суспільстві. Медіа можуть як послужити цій меті, так і несвідомо стати чинником конфліктності. Специфіка висвітлення теми секс-бізнесу в медіа полягає в дотриманні низки рекомендацій, спрямованих на дотримання журналістської етики, правильній й актуальній постановці проблеми, а також правозахист. Тематичних поділ присвячених проблематиці секс-бізнесу матеріалів українського медіапростору представлений групами, найчисельнішими серед яких є такі: статистичні дані; внутрішні аспекти секс-індустрії; захист прав секс-робітників; «покривання» секс-бізнесу; державне врегулювання секс-індустрії.

Література:

1. Верлан О. Вінниччина на шостому місці в Україні за кількістю зайнятих у секс-індустрії. На Парижі. 15.01.2020.
URL: https://naparise.com/posts/vinnychchyna-na-shostomu-mistsi-v-ukraini-za-kilkistiu-zainiatykh-u-seks-industrii?fbclid=IwAR1O9mH9rwdcBdEvx6_BrTkf7PH9yvsDSHgzNzAtZlW EzKrQq0rdsX4YdI4
2. Ісакова Т. О. Мова ворожнечі як проблема українського інформаційного простору. Стратегічні комунікації.
URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/isakova.pdf>

3. Мак-Манус Дж. Як розрізнити соціально відповідальну і безвідповідальну журналістику. Медіаграмотність. URL: <http://osvita.-mediasapiens.ua/material/yakrozrzniti-socialno-vidpovidalnu-i-bezvidvid%2C%ACpovidalnu-zhurnalistiku>
4. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. К. Проект «Без Кордонів» ГО «Центр «Соціальна Дія», 2015.
5. Москвичова А., Штекель М. Як врегулювати секс-роботу, не порушуючи права людини? 17.12.2016. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28182072.html>
6. Мороз Р. Одкровення житомирських секс-працівників. 20 хвилин. 17.01.2020. URL: <https://zt.20minut.ua/Podii/odkrovennya-zhitomirskih-seks-pratsivnikiv-11012245.html>
7. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. 260 с.
8. Права людини та медіадіяльність: Збірник навчальних програм викладачів і викладачок журналістики / За ред. Шендеровського К. К. : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2018.
9. Слово і діло. Милованов виступає за легалізацію проституції в Україні. 05.02.2020. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/02/05/novyna/polityka/mylovanov-vystupaye-lehalizacziyu-prostyuczii-ukrayini>
10. Цензор. НЕТ. Співробітників поліції Вінниччини спіймали на кришуванні «масажних салонів», які надавали інтимні послуги. 02.04.2018. URL: https://censor.net.ua/ua/photo_news/3059157/spivrobitnykiv_politsiyi_vinnichchini_spiymali_na_kryshuvanni_masajnyh_saloniv_yaki_nadavaly_intymni.

РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Костюченко О. М.,

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри журналістики

Національний університет «Острозька академія»

м. Острог, Україна

Годунок З. В.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри журналістики

Національний університет «Острозька академія»

м. Острог, Україна

Останнім часом дослідники дедалі частіше цікавляться впливом реклами на процес формування особистості й соціуму, культурних детермінантів та мистецьких підходів. На думку В. Учонової, реклама диктує власну моду, естетичні категорії, тенденції сучасних масових культурних явищ, відтак призводить до домінування рекламного дискурсу [6].

Для того, щоб досягнути сутності рекламного дискурсу в системі соціальних комунікацій, потрібно з'ясувати, що розуміється під дискурсом загалом. Поняття «дискурс» походить із латинської (*discursus*) і буквально означає «міркування». Цей термін залишається окресленим не зовсім чітко. Наприклад, М Попович розуміє дискурс «не просто як акт мовлення, а ту конкретну ситуацію, той позамовний контекст, ті прямо не висловлені цілі та наміри, які цей акт мовлення супроводжують» [3, с. 27]. П. Зернецький стверджує, що текст «є інформаційним слідом відповідної

одиниці мовленнєвої діяльності дискурсу» [1], а Ю. Степанов визначає дискурс як «занурений у життя текст», який розглядається спільно з самими «формами життя» [5]. Отож, дискурс може трактуватися як результат взаємодії комунікантів у соціокультурному середовищі і є складним комунікативним явищем, яке передбачає наявність соціального контексту, інформацію про комунікантів та знання процесів творення і сприйняття текстів. Крім того, важливим для потрактування поняття дискурсу є усвідомлення його стратегії (М. Фуко, наприклад, говорить про стратегічні ігри дії й реагування, запитання й відповіді, полемічних і стратегічних подій), причому йдеться про стратегію індивіда щодо іншого [7].

Для з'ясування поняття рекламного дискурсу, ми взяли до уваги визначення дискурсу, запропоноване Д. Вільганюк; під дискурсом вона розуміє інформацію в тексті, а також знання про обставини, які спричинили його виникнення, і накладання цієї інформації на ментально-чуттєву сферу нашого «Я», тобто це життя тексту в нашій свідомості. Це визначення, на її думку, є значущим у трактуванні поняття рекламного дискурсу, адже враховується його інформаційно-почуттєвий вплив. Саме тому реклама розглядається не як текст, а як дискурс – сукупність мовних і позамовних властивостей, що певним чином впливають на аксіологічну сферу людини [8].

І. Шевченко під поняттям «реklamний дискурс» розуміє мисленнєво-мовленнєвий феномен, що охоплює дві складові – комунікативну взаємодію у сфері масової реклами, спрямовану на просування товару або послуги на ринку мовними засобами за відсутності контакту комунікантів, з одного боку, та рекламний текст, з іншого. Основа такого потрактування рекламного дискурсу – процесуально-результативне лінгвістичне визначення дискурсу [8].

Є. Коваленко вважає, що варіації рекламного дискурсу

визначаються його функційним навантаженням. Відтак його комунікативно-прагматична спрямованість відіграє важливу роль у процесі добору вербальних і невербальних засобів їх вираження [2].

Рекламний дискурс визначається як комплексний різновид діяльності, що охоплює комунікативно-соціальне й інтерактивне в процесі комунікації. Наприклад, реклама на телебаченні, в електронному ресурсі, зовнішня реклама мають соціально-прагматичний характер через доступність для масової аудиторії: реклама ретранслює певні стандарти, норми, мрії, які тлумачаться соціумом як власне нормативні або бажані; й один, й інші варіанти цілком здатні програмувати рецепцію аудиторії щодо тактичної і стратегічної мети реклами як дискурсу: купити пропонований товар – забезпечити лояльність до марки/бренду. Відповідно, реклама впливає на хід суспільного й культурного життя громади [4].

У якості основних цілей рекламного дискурсу можуть бути виокремлені такі:

- *впливу* (створення певних стереотипів поведінки, перебудова або закріплення ціннісних орієнтирів у свідомості особистості);
- *соціальна* (покликана сприяти комунікаційним зв'язкам у суспільстві, формувати суспільну свідомість, сприяти поліпшенню якості життя);
- *інформаційна* (поширювати в масовому масштабі інформацію про товар або послугу, їх характер і місце продажу, виокремлювати товар певної фірми);
- *економічна* (стимулювання поширення товарів і послуг).

Однією з важливих антиномій рекламного дискурсу є невідповідність між істинними й проголошуваними цінностями й цілями. До істинних цінностей такого типу дискурсу відносяться передусім товар, гроші, купівля/продаж, вигода тощо. Пріоритетною фактичною метою є економічна (забезпечення прибутку від продажу товарів і послуг). У

якості найважливіших проголошуваних цінностей і цілей дискурсу виступають соціальні, а саме турбота про людину (споживача реклами): створення зручностей (комфорту), задоволення життєвих потреб, поліпшення якості життя, підвищення соціального статусу, радість (задоволення) від користування тими чи тими товарами або послугами тощо. Це внутрішньодискурсивне протиріччя творці реклами намагаються зняти або нейтралізувати завдяки різноманітним маніпуляціям. Тому рекламний дискурс є переважно маніпулятивним [4].

Специфіка рекламного дискурсу знаходить своє безпосереднє відображення в рекламному тексті, який, безсумнівно, володіє загальними ознаками й категоріями, характерними для текстів будь-якого типу: цілісність, зв'язність, завершеність, структурованість тощо. Утім, рекламний текст має певний набір ознак і властивостей, які визначають його як специфічний. Серед ознак, які визначають особливості сучасного рекламного тексту, можна назвати полікодовий (креолізований) характер, лапідарність, імпліцитність, висока експресивна і прагматична насиченість.

Полікодовість (креолізованість) рекламного тексту визначається тим, що передача інформації в ньому здійснюється за допомогою семіотично різнорідних засобів вербального й невербального характеру. До них належать власне вербальне повідомлення, відеоряд (гра шрифтами, використання ілюстрацій і символів у друкованій рекламі, відеосюжетів у телерекламі), звуковий супровід (зокрема й музичний) тощо.

Сучасний рекламний текст тяжіє до лапідарності. Це пов'язано з тим, що споживач, як правило, не має наміру витратити надто багато часу на знайомство з рекламною продукцією, і з високою вартістю розміщення реклами в засобах масової інформації. Структурна стислість рекламних текстів, як правило, має своїм наслідком імпліцитність переданої в них

інформації. Більшість сучасних рекламних текстів має високий ступінь експресивної насиченості; на всіх рівнях їх організації (від фонетичного до синтаксичного) спостерігається широке використання зображально-виражальних засобів (тропів, а також різноманітних прийомів мовної гри). Рекламний текст – це оціночний текст (причому всі оцінки тяжіють до одного полюса – позитивного) із високим прагматичним потенціалом [4].

Отже, проаналізувавши різні наукові підходи до тлумачення поняття рекламного дискурсу, ми можемо стверджувати, що сучасний рекламний дискурс – це інституційний тип дискурсу, орієнтований на просування товарів і послуг на ринку, який у явній або неявній формі пропагує цінності й установки суспільства споживання, а також певний стиль життя.

Хоча вивченню реклами присвячені десятки робіт, утім, багато питань у цій царині носять дискусійний характер. Перспективу подальших розвідок вбачаємо в розробці концептуальних підходів щодо вивчення базових концептів і цінностей сучасного українського рекламного дискурсу.

Література:

1. Зернецкий П. Речевое общение на английском языке (Коммуникативно-функциональный анализ дискурса). К.: Лыбидь., 1992. 144 с.
2. Коваленко Є. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення / Євген Коваленко // Лінгвістичні студії. 2004. № 19. С. 314-319.
3. Потятинник. Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Л.: ПАІС, 2004. 312 с.
4. Рекламный дискурс и рекламный текст : коллективная монография / науч. ред. т. н. Колокольцева. М. : ФЛИНТА : Наука, 2011. 296 с.
5. Степанов Ю. Имена, предикаты предложения (Семмиологическая грамматика). М.: Наука, 1981. 360 с.

6. Ученова В. В. Реклама и массовая культура. Служанка или госпожа? / В. В. Ученова. Москва. Юнити-Дана, 2008. 248 с.
7. Фуко М. Интеллектуалы и власть : Избранные политические статьи, выступления и интервью. Часть 2 / пер. с фр. И. Окуновой ; под. общ. ред. Б. М. Скуратова. Москва : Праксис, 2005. 320 с.
8. Шевченко І. С. Когнітивно-прагматичні дослідження дискурсу / І. С. Шевченко // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен [під заг. ред. І. С. Шевченко]. Х.: Константа, 2005. С. 105-117.

***XXVII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція***

***«СУЧАСНА НАУКА У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»***

Тези доповідей

Частина 2